

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 18 0 Rs 058741 25 Spp
Sarajevo, 17.09.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja, broj 18 0 Rs 058741 25 Rs 2 od 01.07.2025. godine, u pravnoj tužitelja D.R. iz B.K. protiv tužene Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 17.09.2025. godine donio je

ODLUKU

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 18 0 Rs 058741 25 Rs 2.

Obrazloženje

Općinski sud u Bosanskoj Krupi je dana 01.07.2025. godine, po službenoj dužnosti, ovom sudu dostavio spis tog suda broj 18 0 Rs 058741 25 Rs 2, sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, u smislu odredbe člana 61a. ZPP Zakona o parničnom postupku¹ (dalje: ZPP).

U zahtjevu je navedeno da prvostepeni sud ima dilemu kako primijeniti odredbu člana 11. stav 1. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" br. 5/04), zbog čega predlaže da Vrhovni sud zauzme stav o spornom pravnom pitanju, koje glasi:

„Da li je sud u smislu odredbe člana 11. stav 1. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" br. 5/04) apsolutno nenadležan za postupanje u pravnoj stvari poništenja odluke o otkazu ugovora o radu vjerskom službeniku (imamu hatibu) i njegovo vraćanje na poslove imama?“

U zahtjevu se dalje navodi da je u posljednje vrijeme učestalo podnošenje tužbi vjerskih službenika-imama radi rješavanja radnopravnog statusa u vjerskoj zajednici, i ukazuje na različitu sudsku praksu sudova u Federaciji BiH, a posebno na rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 814959 21 Rsž od 23.10.2024. godine, kojim je potvrđeno prvostepeno rješenje o odbacivanju tužbe protiv Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini radi poništenja odluke o otkazu ugovora o obavljanju imamske službe, zbog nenadležnosti suda.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Iz stanja u spisu proizlazi da je tužitelj D.R. iz B.K., dana 01.07.2024. godine podnio tužbu protiv Islamske zajednice BiH, Medžlis Bosanska Krupa, sa zahtjevom da sud utvrdi da se radni odnos tužitelja po sili zakona smatra radnim odnosom na neodređeno vrijeme, da je tužitelju nezakonito otkazan ugovor o radu, odnosno da mu je nezakonito prestao radni odnos kod tuženog na radnom mjestu koje obuhvata poslove imama, hatiba, mualima, i obaveže tuženog da tužitelja vrati na radno mjesto na kojem je radio ili drugo odgovarajuće radno mjesto. Tuženi je u odgovoru na tužbu istakao prigovor nenadležnosti suda, pozivajući se na odredbe člana 11. stav 1., 2. i 3. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini. Općinski sud u Bosanskoj Krupi je u ovoj pravnoj stvari, rješenjem broj 18 0 Rs 058741 2 Rs od 20.11.2024. godine odbacio tužbu zbog nenadležnosti suda.

Uvidom u spis prvostepenog suda utvrđeno je da je i Kantonalni sud u Bihaću (drugostepeni sud) u ovom predmetu izrazio pravno shvatanje u vezi sa naznačenim pravnim pitanjem (rješenje broj 18 0 Rs 058741 25 Rsž od 28.1.2025. godine, kojim je uvažena žalba tužitelja, ukinuto prvostepeno rješenje o odbacivanju tužbe i predmet vraćen tom sudu na ponovno suđenje). Naime, odluka drugostepenog suda je zasnovana na shvatanju da je sud nadležan da odlučuje o zahtjevu vjerskog službenika za zaštitu prava iz radnog odnosa, koje je podudarno sa pravnim shvatanjem iznesenim u predmetu u kojem je tražena isplata dospjelih plaća i uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje vjerskog službenika, u rješenju Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 17 0 Rs 034472 11 Rev od 20.9.2012. godine,.

Prvostepeni sud je u zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja podnesenom nakon ukidanja rješenja o odbacivanju tužbe, iznio sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja, prema kojem „o zakonitosti prestanka obavljanja poslova na određenim pozicijama u okviru Islamske zajednice, o vraćanju na te poslove i o novčanim davanjima koja pripadaju onima koji obavljaju te poslove mogu odlučivati samo nadležna tijela Islamske zajednice, pa proizlazi da sudovi nisu nadležni da odlučuju da li je tužitelj nezakonito razriješen od obavljanja poslova sekretara Medžlisa, imama, hatiba, mualima ili drugih poslova u okviru Islamske zajednice“ odnosno „tužitelj može samo u okviru institucija Islamske zajednice ostvarivati zaštitu u pogledu navedenih zahtjeva“.

Odredbom člana 61a. ZPP propisano je da ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Pravno pitanje je sporno ako o njemu u sudskoj praksi još uvijek nije zauzet stav, a da bi se sporno pravno pitanje riješilo, potrebno je utvrditi pravo značenje pravne norme. Tumačenje pravne norme radi njene primjene je uvijek potrebno ako se sporno pravno pitanje javlja zbog njene nepreciznosti ili nejasnoće.

Pitanje koje se postavlja u zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja u ovom slučaju se odnosi na tumačenje odredbe člana 11. stav 1. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini i člana 6. Uputstva o provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH, br. 28/19), a dilema koju iznosi prvostepeni sud je nastala zbog neujednačene sudske prakse, odnosno različitih shvatanja u pogledu nadležnosti suda u konkretnom predmetu, između prvostepenog i drugostepenog suda.

Prema ustaljenom shvatanju u sudskoj praksi Vrhovnog suda Federacije BiH, u slučaju kada se općinski sud ne slaže sa odlukom kantonalnog suda u kojoj je nakon žalbenog postupka kantonalni sud izrazio svoje stanovište po određenom pravnom pitanju, zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja treba odbaciti kao nedozvoljen temeljem člana 61c. stav 1. ZPP. (sjednica Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH održana dana 31.5.2018. godine)

Budući da su u konkretnom slučaju i prvostepeni i drugostepeni sud zauzeli pravni stav o postavljenom pravnom pitanju u svojim odlukama, to ne postoje uslovi za primjenu odredbe člana 61a. ZPP, odnosno intervenciju Vrhovnog suda u postupku za rješavanje spornog pravnog pitanja. Međutim, postojeća neujednačenost sudske prakse se može otklanjati u redovnom postupku pred nižestepenim sudovima, odnosno primjenom člana 18. stav 2. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju ("Službeni glasnik BiH", br. 66/12, 40/14, 54/17, 60/17, 30/18 i 83/22).

S tim u vezi, sudovima se ukazuje na noviju sudsku praksu Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u kojoj je izraženo pravo shvatanje da ne spada u sudsku nadležnost odlučivanje o zahtjevu za poništenje rješenja disciplinske komisije Rijaseta Islamske zajednice BiH kojim je oglašen odgovornim zbog povrede radnih obaveza vjerski službenik-imam, čija su prava i obaveze regulisani Pravilnikom o imamima, jer tužitelj zaštitu prava iz radnog odnosa ostvaruje unutar Islamske zajednice prema njenim unutrašnjim aktima. Prema ovom tumačenju odredbe člana 11. stav 3. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, crkve i vjerske zajednice su samostalne pri izboru, imenovanju i smjeni svog osoblja u skladu sa svojim vlastitim zahtjevima, propisima i potrebama, pa vjerski službenici nemaju pravo na preispitivanje odluka vjerske zajednice koji se odnosi na njihov radni status kao vjerskih službenika. Shodno tome, spor između vjerskog službenika i Islamske zajednice radi utvrđivanja nezakonitosti odluke disciplinske komisije tuženog i odluke o otkazu ugovora o obavljanju imamske službe ne spada u sudsku nadležnost, jer po svom sadržaju nije građansko-pravni spor, kojeg ima u vidu član 1. Zakona o parničnom postupku, već odnos vjerske zajednice i vjerskog službenika koji potpada pod jurisdikciju Islamske zajednice.

S obzirom na sve naprijed navedeno, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je, primjenom odredbe člana 61a. u vezi sa članom 61c. stav 1. ZPP, odlučilo da zahtjev Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja, broj 18 0 Rs 058741 25 Rs 2 od 01.07.2025. godine odbaci kao nedozvoljen.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Radenko Blagojević, s.r.